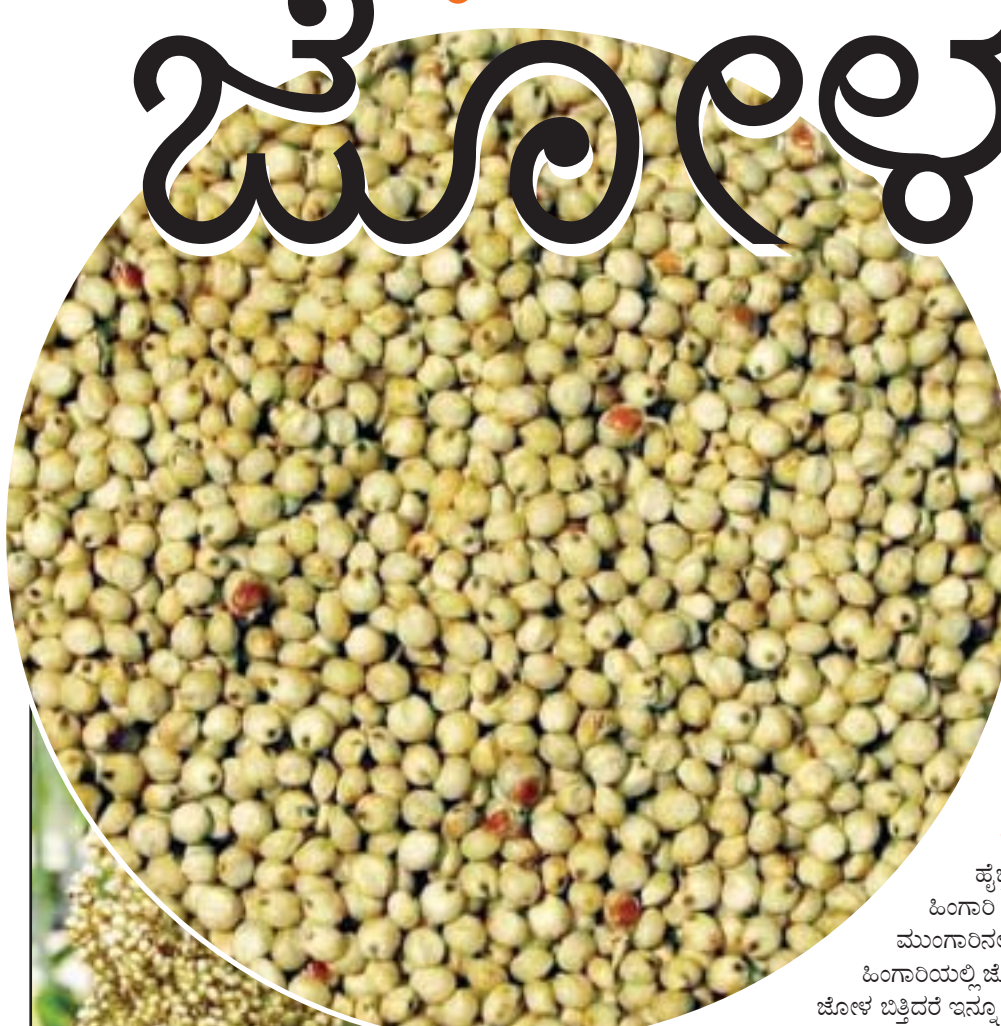

ಕೃಷಿ ವಿಜಯ

ಜೊಳಾಗದು ಜೀವ

ಜೊಳೆ ಉಂಡರೆ

ಜೊಳೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ. ಜೊಳೆದ ರೊಟ್ಟಿ ಬಡವ-ಬಲ್ಲಿದರೆಲ್ಲರ ನಿತ್ಯದ ಊಟ. ಏನಿಲ್ಲವೆಂದರೂ ಖಾರಾ ರೊಟ್ಟಿ ತಿಂದು ಬದುಕಿದವರಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥ ಜೊಳೆ ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಸಕಾಲ ಇದು. ಆದರೆ ಅದ್ಯಾಕೋ ಇತ್ತೀಚೆಗಾಗಿ ರೈತರು ಜೊಳೆ ಬೆಳೆಯಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳತ್ತ ಮುಖ ಮಾಡಿದ ರೈತರು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಜೊಳೆ ಬಿತ್ತಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ರೈತರು ಜವಾರಿ ಜೊಳೆ ಬಿತ್ತುವ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜೊಳೆ ಬೆಳೆಯದೆ ಇರಲು ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಿದೆ. ಅದೇ ಜೊಳೆದ ಬೆಲೆ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದು. 8 ರಿಂದ 10 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಜೊಳೆದ ಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವಾದದ್ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ಐದು ನೂರು ರೂ.ಗಳ ಗಡಿ ದಾಟಿಯೇ ಇಲ್ಲ. 'ಉಣ್ಣಾಕಾದ್ರೂ ಒಂದಿಷ್ಟು ಜ್ಞಾಳಾ ಬೆಳೆಬೇಕು'- ಹಿಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನ ರೈತರು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, 'ಹತ್ತಿ ಮಾರಿದ ರೊಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಮನಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಜ್ಞಾಳಾ ಕೊಂಡಕೊಂಡರಾತಿ' ಎಂದು ಇಂದಿನ ರೈತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕಳವಳಕಾರಿ ಸಂಗತಿ.

ಜೊಳೆ ಹಿಂಗಾರಿ ಬೆಳೆ

ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಜೊಳೆವನ್ನು ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಬಿತ್ತಬಹುದು. ಆದರೆ ಜವಾರಿ ಜೊಳೆಕ್ಕೆ ಹಿಂಗಾರಿ ಹಂಗಾಮು ಸೂಕ್ತ. ಈ ಬೆಳೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚೂ ಇಲ್ಲ. ಬಂಡವಾಳ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯ ಅದರಲ್ಲೂ ಹೆಸರು, ಸೋಯಾ ಅವರೆ ಹಾಕಿದ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹಿಂಗಾರಿಯಲ್ಲಿ ಜೊಳೆ ಬಿತ್ತಿದರೆ ಉತ್ತಮ ಬೆಳೆ ಸಾಧ್ಯ. ಮುಂಗಾರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬೆಳೆ ತೆಗೆಯದೆ ಜೊಳೆ ಬಿತ್ತಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ಇಳುವರಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಜಾಸ್ತಿ ಮಳೆ ಜೊಳೆದ ಬೆಳೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಹಿಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಚಳಿಗಾಲ ಇರುವುದರಿಂದ ಇಂಥ ವಾತಾವರಣ ಬಲು ಉತ್ತಮ. ಎರಡು-ಮೂರು ಸಲ ಎಡೆಕುಂಟೆ ಹೊಡೆದರೆ ಕಳೆ ಕಸಗಳೂ ಅಷ್ಟೊಂದು ಬೆಳೆಯಲಾರವು. ಚಳಿ ಹೆಚ್ಚಾದಷ್ಟೂ ಜೊಳೆದ ಕಾಳು ರಸದುಂಬಿ, ದಪ್ಪವಾಗಿ, ಹುಲುಸಾದ ತೆನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ರಸಹೀರುವ ಕೀಟ, ಕಾಳುಕೊರಕೆ ಹಾಗೂ ಹಿಟ್ಟು ತಿಗಣೆಯಂಥ ಕೀಟಗಳ ಹಾವಳಿ ಕೂಡ ಹಿಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ತೇವಾಂಶ ಹಾಗೂ ತಂಪು ಹವೆ ಇದ್ದರೆ ಸಾಕು, ಈ ಜೊಳೆ ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಜೊಳೆಕ್ಕೆ 'ಹವಾದ ಜೊಳೆ' ಎಂದೂ ರೈತರು ಕರೆಯುವುದಿದೆ.

ಕಟಾವಿಗೆ ಬರಲು 120 ದಿನಗಳು ಬೇಕು. ಐದರಿಂದ ಎಂಟು ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಇಳುವರಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಸೆಗಣೆ ಗೊಬ್ಬರ ಮುಂಗಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದು ಸಾಲುತ್ಪದೆ. ಸಮೂಹ ಸನ್ನಿಗೊಳಗಾದವರಂತೆ ರೈತರು ಜೊಳೆ ಬಿತ್ತದೆ ಕಡಲೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಡಲೆ ಬೆಳೆಗೆ ನಾಲ್ಕೈದು ಸಲ ದುಬಾರಿ ಬೆಲೆಯ ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೀಟನಾಶಕ ಬಳಸುವಂತಾಗಿದೆ.

ಜೊಳೆದ ತಳಿಗಳು

ಮಾಲದಂಡಿ, ಗುಂಡದನಿ, ಚೆಲ್ಲಾಳದನಿ, ಬಿಜಾಪುರ ಜೊಳೆ ಮೂತುತಿ ಎಂಬ ತಳಿಗಳಿವೆ. ಜವಾರಿ ಜೊಳೆ, ಕಾರಜೋಳ, ಹವಾದ ಜೊಳೆ, ಬಿಳಿ ಜೋಳ ಹಾಗೂ ಎಣೆಗರ ಜೋಳ ಹೀಗೆ ರೈತರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ (ಧಾರವಾಡ) ಜವಾರಿ ತಳಿಯ ಜೋಳದ ತಳಿಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ, ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಿ ರೈತರಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಖರೀದಿಸಿ ತರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಬಂದಿರುವ ಜವಾರಿ ಜೋಳದ ಬೀಜಗಳನ್ನೇ ಇಂದಿಗೂ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಬೀಜ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಸುಲಭ

ಜೋಳದ ಹೊಲದಲ್ಲೇ ಉತ್ತಮ ತೆನೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ತೆಗೆಯಬೇಕು. ಕಾಡಿಗೆದನಿ ಹಾಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಳು ಕಟ್ಟದೆ ಇರುವ ತೆನೆಗಳನ್ನು ಬೀಜಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು. ಉತ್ತಮ ಕಾಳುಗಳುಳ್ಳ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ತೆನೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಕೊಯ್ದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಣಗಿಸಿ ಬಡಮಣಿಯಿಂದ ಬಡಿದು, ಕಾಳನ್ನು ಸುಂಕ, ಗೊಂಡಿಗಳಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ (ತೂರಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಿ), ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಒಣಗಿಸಿ, ರಾತ್ರಿ ತಂಪಿನಲ್ಲಿ ಆರಲು ಬಿಡಬೇಕು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬೂದಿ ಹಾಗೂ ಬೇವಿನ ತಪ್ಪಲುಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರ ಮಾಡಿ, ಮಣ್ಣಿನ ಗಡಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಿ 'ಮೆತ್ತು' ಹಾಕಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ನುಸಿ ಕೀಟದ ಬಾಧೆ ಆಗದಂತೆ, ಬೀಜ ಕಡದ ಹಾಗೆ ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಇಡಬಹುದು.

ಸರಕಾರ ಎನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು?

ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಜೋಳಕ್ಕೆ 1500ರೂ. ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಬೇಕು. ಪಂಚಾಬ್, ಹರಿಯಾಣದಿಂದ ದುಬಾರಿ ಅಕ್ಕಿ, ಗೋಧಿ ತಂದು ಪಡಿತರ ಎಂದು ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸುವ ಬದಲು ರಾಜ್ಯದ ಜೋಳವನ್ನೇ ವಿತರಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮದೇ ಆದ ಜೋಳದ ಬೆಳೆಗಾರನಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಿಗುವುದು. ಬಡವರಿಗೆ ರೊಟ್ಟಿಯ ಉತ್ತಮ ಆಹಾರ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

■ ಈರಯ್ಯ ಕಿಲ್ಲೇದಾರ

ಅಂಗಳದ ಅಂದಕ್ಕೆ ಡೇರೆ

ಡಾಲಿಯ ಡೇರೆ ಎನ್ನುವ, ಮೆಕ್ಸಿಕೋ ಮೂಲದ ಸುಂದರ ಡೇರೆಯು ಡಾಲಿಯಾ ಮೇರಿಯಾ ಬಿಲಿಸ್ ಕಾಂಪೋಸಿಟ್ ಎಂಬ ಪುಷ್ಪ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು ಬೆಟ್ಟದ ತಾವರೆ, ಬಯಲಿನ ತಾವರೆ ಎಂದೂ ಇದನ್ನು ಕರೆಯುವುದಿದೆ. ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಳೆಗಾಲ ಆರಂಭವಾದೊಡನೆ ಮನೆಯಂಗಳದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ಗಾತ್ರಗಳಿಂದ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲಂಕಾರಿಕ ಪುಷ್ಪವಾಗಿ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆಯಾದರೂ ಅಂಗನೆಯರ ಮುಡಿಗೆ ಏರುವುದು ಕಡಿಮೆಯೇ.

ಸುಮಾರು ಎರಡರಿಂದ 10 ಅಂಗುಲ ಅಗಲದ ಡೇರೆ ಹೂವು ನಾನಾ ಬಣ್ಣ ಸಂಯೋಜನೆಯಿಂದ ಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಬಿಳಿ, ಹಳದಿ, ಕಿತ್ತಳೆ, ಕೆಂಪು, ನಸುಗೆಂಪು ಹೀಗೆ 15ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಣ ಹಾಗೂ ವರ್ಣ ಸಂಯೋಜನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಡೇರೆಗಳಿವೆ.

ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಆರಳಲು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಮೊಗ್ಗುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಬೇಕು. ಜತೆಗೆ ಆ ಹೂವಿನ ಕುಡಿಯ ಕೆಳಗಿನ ಎರಡು ಪಾರ್ಶ್ವ ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದರೆ ಅಂಗೈ ಅಗಲದ ಹೂಗಳು ಅರಳಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಅಮೆರಿಕದ ಡಾಲಿಯಾ ಸೊಸೈಟಿ ಸುಮಾರು 18 ವಿವಿಧ ಡೇರೆ ತಳಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಗಾತ್ರ ಬಣ್ಣ ಆಕಾರಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ 18 ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಡೇರೆ ಹೂವು ಮೆಕ್ಸಿಕೋದ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪುಷ್ಪ 1790ರ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಯುರೋಪ್ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಇದು ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ಮೆಕ್ಸಿಕೋ ಹಾಗೂ ಗ್ಯಾಟೆಮಾಲ ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. 16ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮೆಕ್ಸಿಕೋ ದೇಶದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗವನ್ನು ಸ್ಪಾನಿಶ್ ನೈನಿಕರು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನಾಡಿಗೆ ತಂದರು. ಮರದಂತೆ 20 ಅಡಿ ಎತ್ತರ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಗಿಡದ ಕಾಂಡದಿಂದ ಬಸಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನೀರನ್ನು ಬೇಟೆಗಾರರು ಕುಡಿಯಲು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಈ ಹೂವು ಬೆಳೆಯಲು ಜನ ನಿರಾಸಕ್ತಿ ತೋರಿದ್ದರು. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತಳಿಯಿಂದ ವಿವಿಧ ಗಾತ್ರದ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಅಂಡ್ರೆಸ್ ಡಾಲ್ ಎಂಬ ಸ್ಪೀಡನ್ ಸಸ್ಪ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ. ಬಳಿಕ ಹೂವು ಜನಪ್ರಿಯವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಡಾಲಿಯಾ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು.

ಈ ಡೇರೆ ಹೂವಿನ ಕೃಷಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ನೀರು ಅಗತ್ಯ. ಜೇನು, ಕಂಬಳಿ ಹುಳುಗಳ ಕಾಟ ಅಧಿಕ. ಬೂದಿರೋಗವೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಮಲೆನಾಡಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಅಧಿಕವಾದ್ದರಿಂದ ಗಿಡ ಮುರಿಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಗಾಗಿ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಆಸರೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿರುವ ಡೇರೆ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಹೂವಿಗೆ ಒಂದರಿಂದ ಎರಡು ರೂ. ವರೆಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಯಿದೆ. ಅಲಂಕಾರಿಕ ಪುಷ್ಪ ಜೋಡಣೆ, ಹೂ ಬೊಕೆಗಳಲ್ಲೂ ಡೇರೆ ಪುಷ್ಪಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ಸಿಗುತ್ತಿದೆ.

■ ಗಣಪತಿ ಎ. ಹೆಗಡೆ